

ZAGRANICZNE SYSTEMY SZKOLNICTWA WYŻSZEGO

ETIOPIA

PRAKTYCZNY PRZEWODNIK PO UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA

MATERIAŁ INFORMACYJNY OPRACOWANY PRZEZ
BIURO UZNAWALNOŚCI WYKSZTAŁCENIA – ENIC-NARIC POLSKA

NARODOWA AGENCJA
WYMIANY AKADEMICKIEJ

Warszawa, 2023 r.

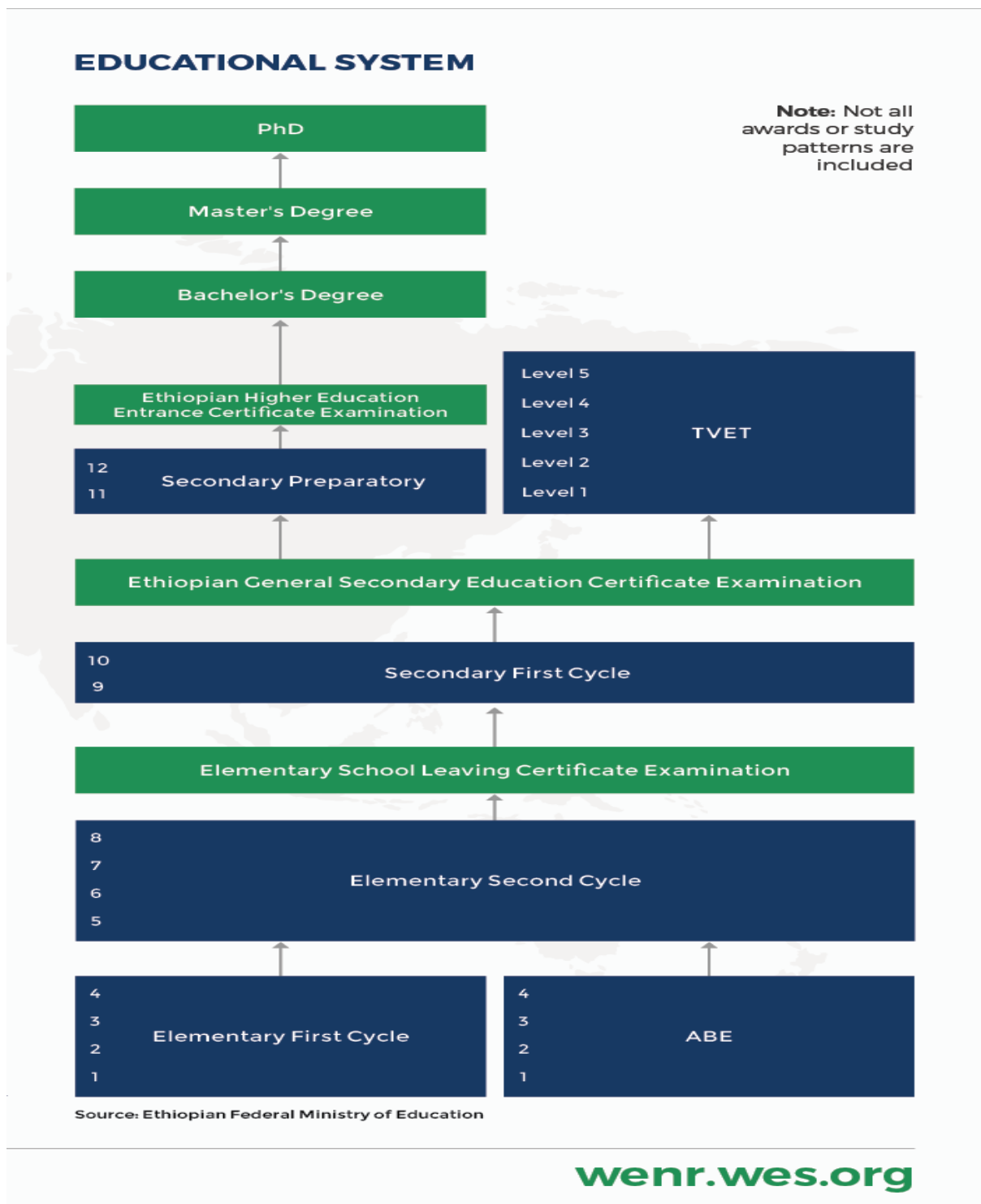
Spis treści

Schemat systemu edukacji Etiopii	3
Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia i studiów jednolitych	4
Studia krótkiego cyklu	4
Studia pierwszego stopnia.....	5
Studia drugiego stopnia.....	6
Kształcenie nauczycieli	6
Studia trzeciego stopnia	7
Skala ocen.....	7
Lista uczelni	8
Tabela ewaluacyjna etiopskich dyplomów.....	9

Noty prawne

1. Opracowanie udostępnione jest na licencji [Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International \(CC BY-NC-ND 4.0 International\)](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/).
2. Informacje zawarte w opracowaniu służą wyłącznie celom informacyjnym i edukacyjnym i nie stanowią źródła prawa, urzędowej interpretacji przepisów prawa, a także nie są oficjalnym stanowiskiem właściwych organów lub władz.

Schemat systemu edukacji Etiopii

Źródło: https://wenr.wes.org/wp-content/uploads/2018/11/WENR-1118-Country_Profile-Ethiopia-1.png

Dokumenty uprawniające do podjęcia studiów pierwszego stopnia i studiów jednolitych

Kształcenie w szkołach podstawowych i gimnazjalnych prowadzone jest w języku amharskim, zaś w szkołach średnich – w języku angielskim. Uczniowie, którzy ukończyli 10-letnią edukację, zdali egzamin 10th Grade National Examination i otrzymali świadectwo **Ethiopian General Secondary Education Certificate**, mogą kontynuować 2-letnią edukację na poziomie ponadgimnazjalnym. Po jej ukończeniu i zdaniu państwowego egzaminu końcowego (Secondary School Leaving Examination SSLE) uczniowie otrzymują **Ethiopian Higher Education Entrance Examination Certificate** (do 2003 r. - Ethiopian School Leaving Certificate), który uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe w Etiopii.

Uzyskane w Etiopii świadectwo, uprawniające do podejmowania studiów wyższych, podlega w Polsce uznaniu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Szczegółowe informacje dostępne są na stronie opracowanej przez Departament Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Edukacji i Nauki, właściwy w kwestii uznawalności świadectw: <https://www.gov.pl/web/edukacja/uznawanie-wykształcenia-uzyskanego-za-granica>.

Studia krótkiego cyklu

Posiadacze Ethiopian School Leaving Certificate mogą również wybrać 2-3-letnią ścieżkę kształcenia zawodowego, prowadzonego w koledżach lub uniwersytetach i kończącego się uzyskaniem **Diploma/Advanced Diploma**. Kształcenie obejmuje przedmioty ogólnokształcące, a także przedmioty zawodowe, wybrane przez studenta w ramach danej specjalizacji, przygotowujące go do bezpośredniego wejścia na rynek pracy. Odbyte kształcenie może zostać zaliczone na poczet studiów pierwszego stopnia, prowadzących do uzyskania tytułu Bachelor.

Diploma/Advanced Diploma nie ma swojego odpowiednika w polskim systemie edukacji i z tego względu nie podlega w naszym kraju formalnemu uznaniu. Po przyjęciu kandydata na studia wyższe pierwszego stopnia polska uczelnia może jednak zaliczyć na ich poczet zajęcia zrealizowane w trakcie trwania ww. programu kształcenia. Zaliczenie zajęć następuje na zasadach określonych w regulaminie studiów.

Studia pierwszego stopnia

Kształcenie na poziomie szkolnictwa wyższego prowadzone jest przez uczelnie publiczne i prywatne, koledże i instytuty. Szkoły te oferują zarówno programy o charakterze ogólnoakademickim, jak i zawodowym. Warunkiem wstępu na studia pierwszego stopnia w Etiopii jest posiadanie Ethiopian Higher Education Entrance Examination Certificate. Formalnie, aby zostać przyjętym na studia pierwszego stopnia, uczniowie muszą uzyskać średnią ocen z egzaminu SSLE na poziomie co najmniej C (tj. 2.0 GPA). W praktyce jednak - ze względu na ograniczone możliwości systemu szkolnictwa wyższego - przyjęcie ograniczone jest do uczniów z najwyższymi ocenami. Uczelnie mogą również dodatkowo wymagać zdania egzaminu wstępnego. Aby zwiększyć dostęp kobiet do szkolnictwa wyższego, zezwala się im na przyjęcie na podstawie średniej GPA niższej od wymaganego o 0,2 punktu.

Studia pierwszego stopnia w Etiopii kończą się uzyskaniem dyplomu **Bachelor** – mogą mieć zarówno charakter ogólnoakademicki, jak i zawodowy. Trwają zwykle 3-4 lata, z wyjątkiem studiów na kierunkach technicznych, prawniczych i na kierunku farmacja, które obejmują 5 lat nauki oraz medycyny i weterynarii, które trwają 6 lat. Dyplomy Bachelor uprawniają ich posiadaczy zarówno do wejścia na rynek pracy, jak i do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia.

W Etiopii właściwy dyplom wydawany jest z opóźnieniem i do czasu jego uzyskania funkcję dyplomu pełni tzw. tymczasowe zaświadczenie (Temporary Certificate of Graduation, Temporary Degree, itp.). W przypadku, gdy w danym kraju uzyskanie właściwego dyplomu ukończenia studiów wyższych jest szczególnie utrudnione, bądź jego wydanie wiąże się z długim okresem oczekiwania, zaświadczenie o ukończeniu studiów może być traktowane jak dyplom w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (art. 326, ust.2). Nie ma jednak jasnych informacji, kiedy etiopskie uczelnie powinny wydać właściwy dyplom. Czasem uczelnia sama określa taki termin, a czasem wydawanie ciągnie się wiele lat. Istnieją też inne przyczyny, dla których absolwenci nie zwracają się do etiopskich uczelni o wydanie dyplomu – jedną z nich są kwestie finansowe. Opłata za wydanie dyplomu jest niejednokrotnie dużym wydatkiem, na który wielu osób nie stać.

Zgodnie z art. 326 ust. 2 ww. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce uzyskany w Etiopii dyplom ukończenia studiów pierwszego stopnia, dający w tym kraju prawo do kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, uprawnia w Polsce do:

- kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia,
- kontynuacji kształcenia na studiach podyplomowych.

Polski odpowiednik etiopskiego dyplomu, uzyskanego po ukończeniu studiów pierwszego stopnia, może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie.

Studia drugiego stopnia

Prawo do wstępu na studia drugiego stopnia mają w Etiopii posiadacze dyplomów Bachelor ze średnią CGPA przynajmniej 2.0. Studia trwają 1-2 lata. Warunkiem ich ukończenia jest najczęściej napisanie pracy dyplomowej lub realizacja projektu. Kształcenie odbywa się w języku angielskim. Absolwentom nadawany jest tytuł **Master** w różnych dziedzinach, np. Master of Arts, Master of Science, Master of Education. Studia drugiego stopnia oferowane są głównie przez najstarsze etiopskie uniwersytety, np. Addis Ababa University i Haramaya University, ale i inne uczelnie mogą mieć takie uprawnienia. Dyplomy Master uprawniają do ubiegania się o przyjęcie na studia doktoranckie.

W Etiopii właściwy dyplom wydawany jest z opóźnieniem i do czasu jego uzyskania funkcję dyplomu pełni tzw. tymczasowe zaświadczenie (Temporary Certificate of Graduation, Temporary Degree, itp.). W przypadku, gdy w danym kraju uzyskanie właściwego dyplomu ukończenia studiów wyższych jest szczególnie utrudnione, bądź jego wydanie wiąże się z długim okresem oczekiwania, zaświadczenie o ukończeniu studiów może być traktowane jak dyplom w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (art. 326, ust.2). Nie ma jednak jasnych informacji, kiedy etiopskie uczelnie powinny wydać dyplom właściwy. Czasem uczelnia sama określa taki termin, a czasem wydawanie ciągnie się wiele lat. Istnieją też inne przyczyny, dla których absolwenci nie zwracają się do etiopskich uczelni o wydanie dyplomu – jedną z nich są kwestie finansowe. Opłata za wydanie dyplomu jest niejednokrotnie dużym wydatkiem, na który wielu osób nie stać.

Zgodnie z art. 326 ust. 2 ww. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce uzyskany w Etiopii dyplom ukończenia studiów drugiego stopnia, dający w tym kraju prawo do ubiegania się o nadanie stopnia doktora, uprawnia w Polsce do:

- kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia,
- kontynuacji kształcenia na studiach podyplomowych,
- ubiegania się o przyjęcie do szkoły doktorskiej lub o nadanie stopnia doktora.

Polski odpowiednik etiopskiego dyplomu, uzyskanego po ukończeniu studiów drugiego stopnia lub studiów jednolitych, może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji dyplomów ukończenia studiów za granicą oraz potwierdzania ukończenia studiów na określonym poziomie.

Kształcenie nauczycieli

Kształcenie nauczycieli w Etiopii odbywa się w instytutach pedagogicznych (teacher training institutes – TTIs), koledżach pedagogicznych (teacher training colleges (TTCs)) oraz na wydziałach pedagogicznych w uniwersytetach. Nauczycielami klas 1-4 szkół podstawowych mogą być osoby, które ukończyły roczne kształcenie w TTIs, zaś nauczycielami klas 5-8 szkół gimnazjalnych - osoby, które ukończyły 2-letnie kształcenie w TTCs. Warunkiem wstępu jest posiadanie Ethiopian Higher Education Entrance Examination Certificate. Nauczyciele klas 9-12 szkół średnich odbywają 3-letnie studia w uniwersytetach i otrzymują dyplom Bachelor. Warunkiem wstępu na te studia jest posiadanie Ethiopian Higher Education Entrance Qualification Certificate.

Studia trzeciego stopnia

Doktorat jest najwyższą kwalifikacją z zakresu szkolnictwa wyższego, jaką można uzyskać w Etiopii. Warunkiem wstępu na studia doktoranckie jest posiadanie dyplomu **Master**, choć zdarza się, że na przyjmowani są także kandydaci, posiadający jedynie tytuł Bachelor. W takich sytuacjach program studiów doktoranckich rozszerzany jest o niezbędne do jego prawidłowej realizacji elementy programu studiów drugiego stopnia, a okres studiów może ulec wydłużeniu.

Studia doktoranckie trwają co najmniej 3 lata (180 ECTS). W czasie ich trwania doktorant prowadzi pracę badawczą oraz przygotowuje rozprawę doktorską. Po jej obronie nadawany jest stopień **Doctor of Philosophy**.

Polski odpowiednik etiopskiego stopnia naukowego może zostać ustalony w drodze nostryfikacji, w oparciu o rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 28 września 2018 r. w sprawie nostryfikacji stopni naukowych i stopni w zakresie sztuki nadanych za granicą.

Skala ocen

W Etiopii funkcjonują następujące skale ocen:

w szkolnictwie średnim:

Skala literowa	Skala procentowa	Tłumaczenie
A	90-100	Bardzo dobrze
B	80-89	Dobrze
C	60-79	Dostatecznie
D	50-69	Niedostatecznie
F	Poniżej 50	Niezaliczone

w szkolnictwie wyższym:

Skala literowa	Skala punktowa (GPA)	Tłumaczenie
A	4	Bardzo dobrze
B	3	Dobrze
C	2	Dostatecznie
D	1	Niedostatecznie
F	0	Niezaliczone

Lista uczelni

Listy uznanych uczelni w Etiopii dostępne są na stronach archiwalnych:

<https://web.archive.org/web/20220829210346/https://herqa.edu.et/hei>

Higher Education Relevance and Quality Agency (HERQA)

<https://web.archive.org/web/20220628181517/http://www.neaea.gov.et/university/>

National Educational Assessment and Examination Agency)

<https://www.whed.net/home.php>

World higher Education Database

Tabela ewaluacyjna etiopskich dyplomów

Nazwa dyplomu/kwalifikacji	Uznanie dyplomu w celu kontynuacji kształcenia w Polsce	Uznanie w innych celach
Diploma/Advanced Diploma	Możliwość zaliczenia okresu studiów na poczet studiów pierwszego stopnia.	Brak odpowiednika w polskim systemie edukacji
Bachelor (średnia poniżej 2.0)	Możliwość zaliczenia okresu studiów na poczet studiów pierwszego stopnia. Nostryfikacja	Nostryfikacja
Bachelor (średnia minimum 2.0)	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia i studiach podyplomowych.	Nostryfikacja
Master	Możliwość kontynuacji kształcenia na studiach drugiego stopnia, studiach podyplomowych, w szkole doktorskiej oraz ubiegania się o nadanie stopnia doktora.	Nostryfikacja
Doctor of Philosophy	Nostryfikacja	Nostryfikacja